

ТЕХНІКА ЛИТВА З КОЛЬОРОВИХ МЕТАЛІВ У ДАВНЬОМУ КИЄВІ

Клименко Герман Олександрович
студент другого курсу магістратури
кафедри техніки та реставрації творів мистецтва
НАОМА, Київ, Україна

Науковий керівник: Ревенок Н.М
кандидат мистецтвознавства
керівник навчально-творчої майстерні реставрації скульптури та творів ДУМ

Техніка литва з кольорових металів - одна з найдавніших технік обробки металу, відомих людству. За всю довгу історію свого існування вона постійно вдосконалювалася і ускладнювалася, залишаючись обов'язковою та незамінною компонентою металообробки в усі часи. Найбільшого розвитку та ужитку технологія ливарництва досягла у царині ювелірного мистецтва, де у різні часи входила до переліку технік без яких неможливо собі уявити розвиток даного виду мистецтва.

На території нашої держави ливарництво також розвивалося дуже жваво. У різні епохи митці-ювеліри створювали вироби найвищого художнього гатунку. Особливого розквіту мистецтво обробки кольорових металів досягло у часи античності та у давньоруський період.

В силу свого положення, території нинішньої України завжди були місцем перетину різних культур і народів, що сприяло розвитку ремесел. Саме тому в мистецтві народів, що населяли ці терени в усі часи прослідковувалося неабияке різноманіття форм, мотивів і технічних засобів.

На особливу увагу заслуговує давньоруське ювелірне мистецтво, а насамперед мистецтво Києва, що через своє надзвичайно вдале положення на важливому торговому шляху став місцем перетину і синтезу різних культур. В різні часи населення Києва контактувало з представниками найрізноманітніших народів, якими, у різні часи це були: скандинави, хозари, ромеї, араби тощо. Багато хто з цих іноземців осідав в тодішній столиці давньоруської держави збагачуючи місцеве мистецтво і культуру своїми впливами. Саме тому ювелірне мистецтво давнього Києва не можна назвати повністю самобутнім, як за технологічною, так і за художньою складовою.

Технічні засоби, що ними послуговувалися київські майстри не можна назвати унікальними, набір технік достатньо типовий для тогочасної металообробки на більшості територій від Скандинавії до Близького Сходу. До базового набору технік можна віднести литво, паяння, кування, риткування, штампування, скань, зернь, чернь, позолота, різноманітні емалі тощо, серед яких литво посідало значне місце. Набір матеріалів ливарного виробництва також досить типовий - це сплави на основі срібла, золота, міді, із додаванням цинку, олова, свинцю.

Під час розкопок давнього Києва археологами було знайдено чимало артефактів, що свідчать про високий рівень розвитку ливарництва, а також про те, що Київ був значним виробничим центром, продукція якого ефективно забезпечувала потреби населення різних соціальних верств.

Про розвиток техніки лиття свідчать неодноразові знахідки різноманітного виробничого знаряддя, залишків сировини, ливарних форм, напівфабрикатів, відходів виробництва та іншого.

Тогочасні майстри послуговувалися декількома базовими техніками литва в залежності від задачі, а також рівня майстерності. Дослідники виділяють такі: литво в пластичну форму, литво в тверду форму, литво за восковою моделлю із втратою ливарної форми та з її збереженням. Побутування усіх цих технік підтверджується як археологічними розкопками на місцях виробництва так і знахідками готових виробів у похованнях та культурному шарі.

Отже, давньоруські ювеліри мали весь необхідний набір технічних навичок та засобів, щоб забезпечувати населення давнього Києва предметами розкоші та статусу, відповідно до його потреб та запитів, користуючись технічними засобами різноманітними за складністю виконання та функцією.